

та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, хоч працює з певними обмеженнями, роз'яснює порядок реєстрації зазначених суб'єктів, важливість здійснення якої є очевидною через те, що економіка держави повинна функціонувати на своєму фронті.

Отже, у ході аналізу процесів цифрової трансформації в українському праві, насамперед цивільному, було здійснено дослідження взаємозв'язку впливу певних закономірностей, які продиктовані режимом воєнного стану. Порівняно мирний та воєнний часи в контексті цифрової трансформації, а також описані головні аспекти-винятки, які постали в результаті вимушених змін на тлі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Зауважені як теоретичні, так прикладні аспекти, що стали предметом цього дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Попович Т., Шаварин А. Сутнісне наповнення четвертого покоління прав людини. Теорія держави і права. 2019. № 12. С. 269.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Риженко Т. Г. Право на доступ до інтернету: невід'ємне право людини. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 6. С. 66.

Шумілова Анна Олександрівна,

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
студентка 3 курсу Прокуратури та слідства (кримінальна юстиція)*

***Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Павлова В. Г.***

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

З початку військового вторгнення російської федерації в Україну законодавство зазнало змін, які не обійшли й спадкові відносини.

По-перше, щодо змін у процедурі відкриття спадкової справи. До встановлення воєнного стану та до змін, які були внесені до Кодексу, нотаріус заводив справу за місцем, де проживав спадкодавець в останній раз. Якщо така інформація не відома, то за місцезнаходження нерухомого майна, а у випадку його відсутності – місцезнаходження більшої частини рухомого майна.

В умовах воєнного стану, багато громадян України вимушено стали внутрішньо переміщеними особами та не мають можливості повернутися до свого постійного місця проживання. Саме тому Уряд вирішив спростити цю процедуру. Тепер зацікавлена особа має можливість звернутися до будь-якого нотаріуса України, не зважаючи на територіальну прив'язку.

За загальними правилами нотаріус обов'язково має перевірити за Спадковим реєстром чи була вже відкрита спадкова справа, або чи відсутні спадковий договір або заповіт, та зареєструвати спадкову справу у Спадковому реєстрі. [5, п.4]

Відповідно до Наказу Міністерства Юстиції України Про затвердження Переліку адміністративно-територіальних одиниць, в межах яких припиняється доступ користувачів до єдиних та державних реєстрів, спадковий реєстр не функціонує в деяких областях України, а саме в окремих частинах Донецької, Луганської, Миколаївської, Запорізької, Харківської, Херсонської областей та АРК. [1]

У період воєнного часу, якщо доступ до реєстру обмежений, нотаріус може завести справу без Спадкового реєстру, але видавати свідоцтво про право на спадщину йому заборонено. [2] Але після відновлення доступу до цього реєстра, нотаріус протягом 5 робочих днів повинен здійснити необхідні перевірки та внести усі дані.

По-друге відбулися деякі зміни відповідно строків для прийняття спадщини. Якщо раніше для прийняття спадщини встановлювався строк у 6 місяців, який починається з дня відкриття спадщини. То в умовах сьогодення, перебіг строку для прийняття спадщини або відмови від її прийняття зупиняється на час дії воєнного стану, але не більше ніж на 4 місяці. Ці зміни почали діяти з 06.03.2022 року, тобто якщо строк спадкування почався до воєнного стану, але не сплинув то до шести місяців додається ще чотири і в сумі становить 10 місяців. Такий же самий розрахунок діє із строками спадкування, які почалися уже в умовах воєнного стану. Строк може зменшитися лише у разі припинення воєнного стану. Відповідно до постанови КМУ Свідоцтво про право на спадщину видається спадкоємцям після закінчення строку для прийняття спадщини, але не через шість а десять місяців з моменту оголошення особи померлою.

Значна кількість українців вимушені були покинути свою домівку та відправитись за кордон, тому також актуальним питанням стало подання заяви про прийняття спадщини за кордоном. Якщо на те-

риторії України була відкрита спадщина, але особа, яка на неї претендує, знаходиться за кордоном, то ця особа може звернутися до посольства України, в той країні, де вона зараз знаходиться. Також можна звернутися до іноземного нотаріуса, у якого засвідчити заяву про відкриття спадщини. На такому документі обов'язково має бути проставлений апостиль. Така заява може бути надіслана поштою до нотаріуса на території України і тоді спадкова справа буде відкрита в загальному порядку.

Посвідчення заповіту здійснюється за загальною процедурою. Але постанова КМУ мала деякі зміни. Посвідчувати заповіти військовослужбовців, працівників правоохоронних органів, органів цивільного захисту можуть не тільки нотаріуси. [4, п.1]

Заповіт може бути посвідчений:

- уповноваженою особою органу місцевого самоврядування;
- командирами (начальниками) військових частин, з'єднань, установ, військово-навчальних закладів;
- головними лікарями, їх заступниками з медичної частини або черговими лікарями закладів охорони здоров'я. [3, п.1]

Перелік не є вичерпний, повний перелік осіб та процедура посвідчення регулюється Постановою КМУ.

Якщо справа стосується військовополонених, то посвідчити заповіт може начальник табору або установи, де створено дільницю для військовополонених.

Слід зазначити, що незважаючи на військовий стан спадкові правовідносини повністю врегульовані правовим полем та направлені на максимальне забезпечення прав і інтересів громадян.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Наказ Міністерства Юстиції України Про затвердження Переліку адміністративно-територіальних одиниць, в межах яких припиняється доступ користувачів до єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, в умовах воєнного стану від 05 квітня 2022 р. N 386/37722. URL:<https://ips.ligazakon.net/document/RE37722>

2. Південно-східне міжрегіональне управління міністерства юстиції: Особливості спадкування під час війни. URL: https://psjust.gov.ua/post_news/legal-questions%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%96%D0%B4-%D1%87%D0%B0%D1%81-%D0%B2/

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2022 року № 914 зміни до Порядку державної реєстрації заповітів і спадкових договорів у Спадковому реєстрі. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/914-2022-%D0%BF#Text>

4. Постанова Кабінету Міністрів України Про порядок посвідчення заповітів і довіреностей, що прирівнюються до нотаріально посвідчених від 26.08.2020 р. N 753. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-94-%D0%BF#Text>

5. Постанова КМУ Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану від 28 лютого 2022 р. № 164. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text>